Telefon št. 74. *Posamna številka 10 h.*

Po pošti prejeman:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 30 „

V upravništvu prejeman:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 143. V Ljubljani, v torek 25. junija 1901. Letnik XXIX.

Politično zborovanje v Šmartnu pri Slov. Gradcu.

Shod političnega društva šmartinskega se je vršil dne 23. t. m. v prostorih g. Kača. Izmed poslancev sta se udeležila shoda deželna poslanca g. I. Vošnjak iz Šoštanja in g. dr. Rosina iz Maribora. Brzojavno je pozdravil zborovalce državni poslanec g. Robič, ki se vsled važnih poslov v deželnem odborništvu ni mogel udeležiti zborovanja. Predsednik društva g. F. Pečnik iz Podgorja pozdravi toplo vse navzoče ter odda besedo kmetu g. F. Pišeku iz Orehove vasi pri Mariboru. Razvijal je program slovenskih krščanskih kmetov. Tudi oni se potegujejo za zboljšanje svojih slabih razmer in zahtevajo, da se uvažujejo njihove gospodarske zahteve, vendar oni nočejo, da se med njimi blati katoliška vera in cerkev, kakor to pripuščajo liberalni kmetje, nočejo tudi, da bi se jim vzela narodnost in njih materin jezik, kakor je to docela ljubo nemškutarskim kmetom. Razlagal je tudi zadružno gibanje, pripovedoval svoje skušnje v zadružništvu ter razkladal, kaj se je naučil pri svojem potovanju po Nižjem Avstrijskem, kjer je obiskal več zad ug. Njegova želja je, da si kmet najprej sam pomaga, a slovenski krščanski kmetje ne odbijajo tudi mož iz drugih stanov, če le imajo srce za kmeta. Pozorno so poslušali zborovalci kmetskega govornika ter mu glasno odobravali njegove b sede.

G. poslanec I. Vošnjak je razkladal, zakaj so deželni poslanci izstopili iz deželnega zbora in zakaj zopet ne vstopijo. Pozivljal je navzoče, naj se izrečejo, ali ravna prav ali ne. Navzoči so mu poverili popolno zaupanje in odobrili njegovo postopanje. O istem predmetu je govoril obširno in temeljito g. dr. Rosina. Našteval je vse krivice, ki se delajo Slovencem na Spodnjem Štajerskem od deželnega zbora in odbora. Bičal je ostro krivično predlogo o volilni preosnovi. Pozival je Slovence, naj ne obupajo v boju proti sovragu, ampak naj se složno borijo proti njemu. Društva, katera so začeli v zadnjem času snovati nekateri mladeniči, nimajo mesta na Sp. Štajerskem, naj ostanejo z njimi snovatelji onkraj Save!

Njegove besede so našle navdušen odmev in posebno njegov izrek o liberalnih društvih je bil za vse navzoče velepomemben. To je prvi deželni poslanec, ki je vsaj upal povedati svoje mnenje o zadnjih dogodkih na Spodnjem Štajerskem, in še bomo o tej izjavi govorili.

G. prefekt Korošec iz Maribora izpoveda, da je bil sicer namenjen govoriti, a ker so prišli poslanci, so v prvi vrsti bili oni poklicani, da so govorili. Predmet njegovega govora bi bila sloga na Spod. Štajerskem, katero rušijo nemškutarji in liberalci.

Toda po govoru gospoda dr. Rosine se mu zdi nepotrebno dalje o tem govoriti. Razpravljal je še nadalje, da se naj ustanovi nekako politično vodstvo iz najvplivnejših mož na Spodnjem Štajerskem in pri sestavljanju takega vodstva bi se posebno naj oziralo na krščanske slovenske kmete. Namesto dr. Šuca se je izvolil v odbor gospod S. Lenart. Nazadnje so se enoglasno vsprejele resolucije, v katerih se zahteva politično vodstvo za Spodnji Štajer, se odobrava abstinenca deželnih poslancev, se najodločnejše protestira proti novi volivni preosnovi za deželni zbor ter se zahteva od c. kr. vlade uvaževanje zadružnega gibanja na Spodnjem Štajerskem.

Kranjski deželni zbor.

(V. seja dne 25. junija.)

Deželni glavar pl. Detela otvori sejo ob 9. uri; vlado zastopa dež. predsednik baron Hein.

Posl. Višnikar poroča o učiteljskem pokojninskem zakladu za l. 1901. Dež. odbor proračunava potrebščino na 99362 K, pokritje na 26918 K. Finančni odsek pa je potrebščino znižal na 98284 K, pokritje pa zvišal na 27954 K; primanjkljaj v znesku 70330 K se bode pokril iz dež. zaklada. S tem so bile rešene tudi razne prošnje.

Muzejski zaklad. Dohodki so leta 1899 znesli 44966 gld. 44½ kr., stroški 14233 gld. 46½ kr., čista imovina je znašala 420758 gld. 4 kr. Za l. 1901 se proračunava potrebščina na 14666 K, dohodki na 561 K, primanjkljaj na 14105 K.

Ustanovni zakladi. Čista imovina vseh 22 ustanovnih zakladov je koncem l. 1899 znašala 2,119282 gld. 60½ kr. in se je od prejšnjega leta pomnožila za 44905 gld. 12 kr. Zbornica uzame poročilo na znanje in odobri proračune posameznih ustanov.

Vinarstvo na Kranjskem. Leta 1900 se je trtna uš zasledila v 9 občinah. Sedaj je okuženih ali sumljivih 10685·29 ha, in sicer v krškem okraju 4520, v novomeškem 2972, v črnomaljskem 2189, v kočevskem 36, v postojinskem 966 ha. Vseh vinogradov je na Kranjskem 11631 ha, je torej okuženih 92%.

Iz deželnega matičnjaka se je oddalo 75760 ključev.

Pet deželnih trtnic je nacepilo 230032 cepljenk in vložilo 380750 podlag. Državnih nasadov je 6, v katerih se je pridelalo 576.800 ključev in 165.000 korenjakov. Poljedelsko ministerstvo pa je še posebej poslalo 592.600 ključev in 403.100 korenjakov. Brezplačno se je razdelilo 170.700 ključev in 320.350 korenjakov. L. 1900 se je na Kranjskem sploh pridelalo 1,740.560 ključev in 228.366 cepljenk. Vsi nasadi obsegajo do 40 ha. Obnovljenih vinogradov je 3100 ha.

Za streljanje proti toči se je 36 občinam razdelilo 4090 K. Sedaj je na Kranjskem 230 strelišč, na katerih se je lani porabilo 6300 kg smodnika in oddalo 78700 strelov.

L. 1900 se je na Kranjskem pridelalo 175.209 hl vina. Potovalni učitelj Fr. Gombač je imel 40 teoretičnih in praktičnih tečajev. Za l. 1901 se je iz deželnega zaklada za vinarstvo dovolilo 73933 K 40 h. Imovina tega zaklada je leta 1899 znašala 93028 gld. 34 kr.

Deželne prisilne delavnice potrebščina se za l. 1901 proračunava na 193.519 K, pokritje pa na 178.710 K, torej znaša primanjkljaj 14809 K, ki se bode moral pokriti iz dež. zaklada.

Gluhonemnica. Kakor znano, etvorjena je bila dne 28. oktobra 1900 kranjska ustanovna gluhonemnica v Ljubljani. V pokritje stroškov za zgradbo in opravo zavoda se je porabil en del glavnic kranjskih ustanov za gluhoneme, in sicer v prvi vrsti dekan Holzapfelnova ustanova, z dohodki še ostalih ustanovnih glavnic pa se pokrivajo tekoče potrebščine, namreč: hrana gojencev, vzdržavanje poslopja, kurjava, razsvetljava, vodna naklada, dopolnjevanje inventarja, doklade učiteljev, učni pripomočki, posli itd.

Sedaj je v zavodu 25 gojencev, izmed teh sta dva plačujoča gojenca, eden pa stanuje zunaj zavoda. Začetkom prihodnjega šolskega leta pa se ima za sedaj na novo sprejeti še 10 do 12 gojencev, s čemer se bo ustreglo ne le nujni želji dotičnih starišev, temveč je to ob enem tudi zaradi tega zelo priporočljivo, ker bi ti otroci sicer prekoračili starostno mejo 12 let ter bi se vsled tega, kakor skušnja uči, mnogo težje učili ali pa bi še sploh ne bili več sposobni za izobrazbo.

Še razpoložljivi letni dohodki ustanov za gluhoneme pa ne zadostujejo, da bi se s temi dohodki vrhu vzdrževanja zavoda in prehranitve že sprejetih gojencev plačevali oskrbni stroški še za druge neimovite gojence, ki bi se sprejeli v zavod, kajti stroški znašajo za vsako osebo po 300 K na leto. Ti dohodki pa zadostujejo toliko manj, ker se razun oskrbnih stroškov za 22 gojencev, ki so sedaj v zavodu, znašajočih 6600 K na leto, in razun drugih vzdrževalnih stroškov mora sedaj plačevati tudi še za drugod oskrbovane gojence, sosebno za 24 deklic v Šmihelu pri Novemmestu, vsako leto čez 5800 K. Pa še celo po preteku nekaj let, ko bodo deklice nahajajoče se sedaj v Šmihelu izstopile iz te šole in se bodo tudi vse deklice gojenke oskrbovale v zavodu v Ljubljani, — ne gledé na deklice nemške narodnosti, ki se imajo kakor tudi dečki iste narodnosti izobraževati vedno v dobrih tujih zavodih — dohodki ustanov ne bodo zadostovali, da bi se zavod napolnil do zadnjega prostora, ozroma da bi se mogli sprejeti vsi siromašni gojenci, kolikor se jih bo oglasilo.

Razloživši torej, kako stvar stoji, in povdarjaje, kako eminentne javne koristi je izobrazba gluhoneme mladine, izrazila je c.

LISTEK.

Pot v grob.

Rožica-obletnica na grob župniku Iv. Tomažiču.

F. S. Finžgar.

Moje okno poleg pulta je odprto. Na vrteh pod stanovanjem se kopljejo celi grmi rož v težki rosi. Pravkar je nehalo deževati. Oblaki so se raztrgali in vroče junijevo solnce polni vrtove s težko soparo. Južni veter otresa kaplje z rož in dviga cele nasičene valove omamnega vonja ter jih plove skozi okno k moji mizi. Težki vzduh preplavljen z vonjem mi vselej poraja čudno otožnost. Nehote se mi vmeša med ta duh vonj sveč, domišljija pregrne pred očmi žalni prt tumbe — spominjam se mrličev.

Koledar na steni kaže datum: 24. junija. Naenkrat se dvigne pred mano spomin in mi pokaže — njega. Da, tak je bil, ko sem ga spoznaval. Po duhu veder, po telesu orjak! In vendar — ni ga več!

Glavo si podprem, oko obtiči na — datumu koledarja.

Osorej pred letom je preminol. Kdo je tega pričakoval? Ti? Ne, jaz? Tudi ne, in drugi tudi ne. Prišlo je nenadoma, kakor se priplazi tat . . Nič ti ni moglo kloniti jeklenega značaja, ni ti vpognilo železne volje . . Hodil si polagoma, trezno. Nisi bil vihar, ki zabuči, a se odbije od gore in drvi v drugo smer. Bil si lavina, kateri se ognejo skale, ki prodira jednakomerno — a nevzdržno do ciljev. Nisi zidal gradov v oblake, nisi zatikal smotra v meglo — ti si hodil po zemlji, tvoji nameni so bili konkretni, trezno premišljeni. Če so bile težavne ceste do njih, če se ti je kljubovalo, tega se ti nisi bal. Preračunil, premislil in tehtno si prevdaril — potem si pa bil neizprosen, mož jeklen. In čast Ti!

Oko tiči na datumu 24. junija. Ta dan si se peljal v grob. — —

Huda je bila za-me ta pot ob Tebi. Brez nade sem sedel ob ledenem računarju, ki je bil zadnji dan življenja takisto resoluten in odločen, kakor vedno. — —

Nedeljsko svečano so peli zvonovi poldne, ko sem se bližal 24. junija 1900 gradu Strmolu, kjer je pokojnik iskal zavetja pred kruto preganjalko — smrtno boleznijo. Krog in krog je dišalo po senu, po cvetju, po bujnem zelenju. V solncu so se lesketala krila metuljem, hrošči so brneli po zraku, v travi je gomazelo drobnih žuželk, rože so se priklanjale dobrikanju čmrljev in čebel, v gozdu je pel ščinkovec — — Narava je živela življenje v najpolnejih pulzih, z rožami na licih in s polno čašo pred ustnicami. — —

A jaz sem tedaj sovražil to življenje. Vedel sem, kam se peljam, da grem k onemu, ki se poslavlja z življenjem. Želel sem zime, golih vej, gavranov nad poljanami, mrtvega gozda — —

Pri njem. — —

Orjaška sila je bila strta, oko ledeno, udje zmučeni na smrt. Spoznal me je le po glasu. Podal mi je mrzlo desnico, mirno in moško kot sicer in z isto resnim in prevdarnim izrazom mi je rekel: »Francisce, profecturi!« — —

Mene je zazeblo po udih. Pred tremi dnevi sva bila skupaj vesela, peljala se na izprehod — in danes — — —

Poprašam ga, je li ima kako željo.

»Vse je vrejeno, upam, da z Bogom, upam, da s svetom. Peljite me samo še v mojo Loko, da tam umrjem!«

Zdravnik je poslušal pojemajoče utripe srca, zmajeval je z glavo, dolžnost ga je silila, da zabrani prepeljevanje.

»Vsejedno! Samo da umrjem vsaj na poti proti Loki!«

Dvignil se je z zadnjo silo, koleno mu je klecalo, roke so se prijele zdravnika in mene. Z obraza mu je sevala taista energija, kakor v življenju. Sedli smo na voz.

Njegovo telo je pričelo drsati na blazinah. Roka se me je krčevito oklepala. Zdravnik je odprl okno. Potem je jemal iz torbice steklenico za steklenico. Po kočiji je plul omamen in rezek duh zdravil.

»Agonija!«

Zdravnik me je rahlo sunil s kolenom. Vladal je molk. Tipal sem žilo na roki — nobenkrat ni udarila. Pritisnil sem uho na njegove z mrzlim potom oblite prsi. Srce ni bilo — le vstrepetavalo je, kakor prhutka ptiček, predno sklene. Pogledal sem zdravnika. Oko je imel rosno. Z lica nisem zbral niti iskrice nade več. Torej umrje potoma.

Pričela je moja duša moliti, iskreno in vroče. Brez reda, brez formule, brez besedi

kr. deželna vlada v Ljubljani željo, naj bi deželni zastop za siromašne gluhoneme otroke ustanovil nekoliko ustanovnih mest v tukajšnji gluhonemici; ob enem je c. kr. deželna vlada prosila deželni odbor, da naj že v bodočem zasedanju nasvetuje deželnemu zboru ustanovitev kakih pet do osem ustanovnih mest z letnim doneskom po 300 kron ter s pridržkom, da bo deželni odbor oddajal te ustanove.

Ustrezaje torej navedeni prošnji deželne vlade se je deželni odbor posvetoval o tej zadevi ter sklenil, istinito nasvetovati deželnemu zboru ustanovitev ustanovnih mest po navedenem načinu; vendar pa se mu je po c. kr. deželni vladi predlagano število zdelo preveliko ter marveč smatra ustanovitev treh mest za zadostno in primerno. Pri tem pa je bilo razun že omenjenih javnih koristij za deželni odbor posebno merodajno tudi še uvaževanje, da je novo otvorjena, vsem novošegnim zahtevam popolnem ustrezajoča kranjska gluhonemica v Ljubljani bila ustanovljena edino le z bogatimi sredstvi, katera so blagodušni človekoljubi posvetili temu plemenitemu namenu ter je torej opravičeno, če dežela z ustanovitvijo nekolikih ustanovnih mest vsaj deloma pospešuje, da se zavod brez težav vzdržuje in izkorišča.

Kar se tiče dalnje izvršitve, naj bi se po mnenju deželnega odbora — kakor se je v sličnih slučajih že večkrat zgodilo — v to svrho ne določila nikaka ustanovna glavnica, ampak le odpadli letni donos za ustanovna mesta bi se vsako leto ustavil v proračun deželnega zaklada.

Deželni odbor nasvetuje:

1. Na kranjskem ustanovnem zavodu za gluhoneme v Ljubljani se ustanove tri deželna ustanovna mesta z letnim doneskom po 300 kron, potem pa še dve za dobo 8 let po 300 kron.

2. Pravico do teh ustanovnih mest imajo neimoviti, za izobrazbo sposobni gluhonemi otroci, ki imajo na Kranjskem domovinstvo.

3. Pravico podeljevanja pristoja deželnemu odboru kranjskemu.

4. Te ustanove se vpoljejo začetkom šolskega leta 1901/1902 ter je za pokritje ustanovnih potrebščin poskrbeti vsako leto v proračunu deželnega zaklada.

Sprejeto.

Dobrodelni zavodi.

Bolnični zaklad je l. 1899 imel potrebščine 125.497 gld. 44½ kr., dohodkov pa 46 492 gld. 69½ kr., torej primanjkljaja 79.004 gld. 75 kr.

Blaznični zaklad je imel potrebščine 82 249 gld. 59½ kr., dohodkov 10.235 gld. 84 kr., torej primanjkljaja 72.013 gld. 75½ kr.

Porodnišnica je imela potrebščine 10.227 gld. 12½ kr., dohodkov 991 gld. 50 kr., primanjkljaja torej 9235 gl. 62½ kr.

Najdenišnica je imela potrebščine 637 gld. 78 kr., dohodkov 338 gld. 78 kr., primanjkljaja 299 gld.

Vodstvu Lichtenturnove sirotišnice se dovoli za dve leti po 800 kron za šolsko poslopje.

Učitelju Josipu Gorečanu se dovoli po 200 kron za namestnika.

Prošnja županstva na Studencu proti novi šoli pri sv. Primožu se odkloni, ker ne spada pred dež. zbor.

Poslanec Pfeifer pravi, da je tudi on, ko se je razpravljala v seji okrajnega šolskega sveta v Krškem zadeva zgradbe nove šole pri Sv. Primožu, tej zgradbi odločno ugovarjal in poudarjal, da pri Sv. Primožu šole sedaj ni treba. Sv. Primož je podružnica Studenške fare, ležeča na visokem hribu daleč proč od vsega sveta. O zimskem času so zameti, tako da je nemogoče, da bi otroci mogli hoditi v šolo.

Tudi je po mnenju poslanca dvomljivo, da bi se našel kateri učitelj, ki bi sprejel službo v tem od vsega sveta ločenem kraju. V vinogradih tamošnjega kraja nahajala se je dosedaj še stara trta, žalibog pa že peša, v kratkem bo uničena, s strahom gledajo gospodarji v bodočnost. Če se bode ljudem brez potrebe nalagalo novih bremen, potem ne bode nič čudnega, če bode prazna stala šola pri Sv. Primožu — brez otrok, brez učitelja — ker bodo ljudje pobežali od blažene naše sreče in omike — v daljno Ameriko Zato naj se opusti šolska zgradba pri Sv. Primožu, ker sedaj otroci itak večinoma lahko obiskujejo šolo na Studencu ali pa tudi druge šole, v katere so všolani.

Diurnist Avgust Jak dobi po 10 K na mesec podpore.

Prošnja gospod. odbora v Gor. Zemonu za podporo k napravi vodnjaka se na predlog poročevalca dr. Papeža izroči deželnemu odboru z naročilom, da vse potrebno v tem oziru ukrene.

Matiji Eppichu se dovoli 40 K letne podpore.

Vodstvu usmiljenih bratov v Kandiji se dovoli za letos še 2000 K izredne podpore, in za 10 let po 12.000 K na leto.

Prošnja županstva v Št. Rupertu za nove strelne postaje se s priporočilom izroči dež. odboru.

Prošnji društva živinozdravnikov, naj bi se jim priznala obč. volivna pravica, se ugodi in dež. odboru v tem oziru da potrebna naročila.

Prošnja konjačev za višji tarif se izroči dež. odboru v primerno rešitev.

Konec seje ob 1. uri; prihodnja seja je v četrtek.

Samo Bogu slišni vzdihi so plavali proti nebu in naskakovali božji tron, kakor vroče sulčice. — — Zdravnik se je pa trudil z vso spretnostjo, da ga z umetnimi dramili ohrani pri življenju.

Tedaj mu omahne glava — nasloni se na mojo. Mirno sem držal, samo da bi mu bilo polajšano. Mrzle srage so tekle iz belih las in močile mojo glavo. V moji duši se je pojavljalo nekaj groznega — kakor smrtni strah.

Bili smo že blizo Loke. Ljubka cerkvica s hribca nas je pozdravila. Morda je začutil tudi on ta pozdrav. Zdramil se je, pogledal skozi okno. Oči so mu zalile solze, pogledal je proti nebu in rekel:

„Nunc dimittis, Domine, servum tuum in pace — — —“

In pozval ga je še tisto popoldne v družbi premnogih duhovnih sobratov.

Moje oko zre na datum 24. junija. Leto je preteklo. Nad Tvojim grobom, kateri si postlal sam sebi in tisočem župljanov, cveto rože. Osule se bodo tudi te, izpran bo tudi kamen nekoč, ki nosi Tvoje ime, a ostalo bo Tvoje delo — a v delu je jedino trajen spomin.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. junija.

Rieger o pruskem vplivu na Avstrijo.

V znani Rimlerjevi brošuri, ki ima namen, čim prej omajati sedanjo trozvezo in mesto nje uresničiti zvezo Avstrije z Rusijo in Francijo, nahaja se tudi pismo barona Riegerja z dne 14. avgusta 1900. V tem pismu pozdravlja Rieger Rimlerjev načrt in ga popolno odobruje, izraža pa bojazen, da bo ta pravični in praktični program zadel ob premnoge ovire, in sicer posebno vsled tega, ker so vplivni avstro-ogerski krogi še vedno preveč prepojeni z intenzivnimi nemškimi tradicijami. »Tudi nisem gotov,« pravi Rieger dalje, »bo-li mogoče pridobiti ruske oficijelne kroge za to, da takoj prično akcijo v našem smislu.« Najvažneji pa je Riegerjev naslednji odstavek: »Ko bi se ruski car odločil priti na Dunaj in na merodajnem mestu vložiti ugovor proti pangermanskemu gospodstvu, ki se vtihotaplja v Avstrijo in ki pomeni „finis Austriae“, bila bi to velika zmaga nad nemškimi Avstrijci, ki neprestano in s predrzno javnostjo škilijo v Berolin. Kar pa je še slabeje za naš položaj, je strah pred Prusijo in njeno armado, kateri je v Avstriji vedno odločilno vplival na notranjo in zunanjo politiko in je danes bolj kot kedaj prej odločiven.« — — Seveda smemo pričakovati, da nas niti Rieger niti Rimler še ne bota mogla rešiti iz tega skrajno nevarnega položaja.

Nova vojaška predloga v nemškem državnem zboru.

Kljub vsem oficijelnim dementijem se ne more s sveta spraviti vest, da namerava nemška vojna uprava znova apelirati na žepe davkoplačevavcev. Takoj po vrnitvi nemških čet iz Kine se uvedo takozvani tretji bataljoni, t. j. pri onih polkih, ki imajo le dva bataljona. Treba bi bilo na ta način 41 novih polkov. Nekateri nemški listi seveda še sedaj ne verujejo takim poročilom, ker menijo, da grof Bülow pač ne bo hotel ugrizniti v tako kislo jabolko, ker se je že pač lahko prepričal, da nobena vlada ni imela sreče, ki je objednem hotela vloviti dva zajca. No, nemška vlada bi na tak način vprizorila še večji lov, ker sta že na dnevnem redu kanalska in carinska predloga. »Köln. Volkszeitg.« naravnost pravi, da je večina za kako vojaško predlogo v sedanjih razmerah popolno nemogoča.

Kongregacijski zakon sprejet.

Francoski senat je v nedeljo zjutraj po 1. uri s 173 proti 99 glasovom vsprejel vladni načrt proti cerkvenim redovom in s tem ustregel židovskemu framasonstvu v Franciji in po celi Evropi. Vkljub vladni večini v senatu pa predloga vendar le ni obveljala popolno nepremenjena, ker se je mej drugimi sprejel predlog Trarieuxa, naj se dovoli potrebnim članom razpuščenih kongregacij dosmrtna renta. Poročevalec dunajske židinje pravi, da je izšel ta predlog iz liberalne stranke ter je bil iz humanitarnih razlogov soglasno sprejet. Radi te in drugih malenkostnih prememb bo romal načrt še jedenkrat v zbornico, ki ga bo pa, tako menijo odločivni židje, odobrila brez ugovora. Z vsprejetjem načrta je dal senat zaupnico Waldeck-Rousseau-vemu kabinetu, ki je 22 t mes. obhajal dveletnico svojega rojstva, in ki bo 1. oktobra, ko se prične izvrševati dne 1. julija v veljavo stopivši zakon, najdaljše ministerstvo tretje republike. Melinejev kabinet je vladal, kot znano, samo dve leti, dva meseca in jeden dan. — Z novim zakonom si je ustvaril Waldeck-Rousseau orožje, s katerim se bodo »delale« prihodnje splošne volitve, vsled česar se je baš tako upiral šestmesečni dobi, ki naj bi se dovolila redovom, posebno jezuitskim, asumpcionistom in dominikancem, za ureditev njihovih razmer.

O pomiloščenju ruskih dijakov

se poroča iz Petrograda sledeče podrobnosti: Matere pod vojaško suknjo pozvanih neubogljivih dijakov so izročile pred kratkim carinji Aleksandri daljšo, v krasnem slogu sostavljeno peticijo za oprostitev svojih sinov. Ta peticija se je v tisoč izvodih razdelila pozneje mej rusko prebivalstvo in je napravila globok vtisek. Car je bil tej prošnji že takrat naklonjen, a je čakal samo veselega dogodka, da bi ob rojstvu prestolonaslednika delil še v večji meri svojo carsko milost. Ker pa je mesto prestolonaslednika zagledala luč sveta samo hčerka, je bil ta milostni čin nekoliko pristrižen.

Z južno-afriškega bojišča

podaja glasom »Berl. Börsenzeitg« najzanesljiveja poročila redni izkaz londonskega vojnega urada o izgubah v vrstah angleške armade. Vsak drugi ali tretji dan mora iziti tak uradni izkaz, ker so izgube na južnoafriškem bojišču vsak dan večje in razsežneje in bi torej vojni urad moral izkazovati preveliko število padlih mož, ko bi izdajal, recimo, tedenska poročila. V minulih dneh se je vršilo nič manj kot 26 večjih in manjših bojev in skupna izguba je večja, nego bi se bila vršila velika bitka. Angleški položaj je pa tudi res skrajno neugoden. Lord Kitchenerju je na razpolago vedno manj vojakov, pomoči ne dobi nikake iz domovine, Buri so pa nasprotno vedno agilneji. Angleži morajo pred vsem stražiti vse južnoafriške železniške zveze, dalje mesta Pretorijo, Johannesburg, Bloemfontein in mnogo drugih, a tudi Kapstadta ne smejo izpustiti izpred očij, ker mu preti od strani Kaplandcev vedna nevarnost. V takih razmerah Angleži pač ne morejo misliti na ofenzivo, ker niti nepričakovanih pogostnih burskih napadov ne morejo vspešno odbijati. Burska vojna moč je tako porazdeljena po celem bojišču, da Kitchener s svojimi poveljniki ne more nikjer biti varen pred napadniki, a tudi ne more koncentrirati svojih oddelkov na kakem gotovem kraju, dobro vedoč, da je takoj izgubljena pozicija, ki bi jo ostavil ta ali oni del njegovega vojaštva. — Že oficijelni, kajpada zelo nepopolni izkaz o izgubah torej povzroča izredne skrbi londonskim vojnim krogom. Kaj čuda torej, če se z vso gotovostjo trdi, da angleška vlada podpira one, ki skušajo pridobiti Krügerja za mir, kakoršnega hoče skleniti Chamberlain. A zaman je vse trud in tudi Bothova soprega pri njem ne opravi nič. Krüger je predobro poučen o razmerah na bojnem polju, da bi odstopil od svoje zahteve po popolni neodvisnosti.

Migljaji k organizaciji slovenskih stenografov.

Piše Rudolf Binter.

(Dalje.)

II. Stenografsko društvo in glasilo.

Kje nam je torej iskati sredstev, s kojimi pospešimo razvoj in širjenje slovenske stenografije? Nedvomno v vsestranski koreniti organizaciji slovenskih stenografov, za katero nam je treba pred vsem stremiti, da se čim preje otresemo onih tesnih spon, ki nas vklepajo.

Stenografske organizacije pogrešamo Slovenci docela in še prav temeljite. Podlaga vsaki, osobito še stenografski organiciji pa je ustanovitev stenografskega društva ter izdavanje poljudno pisanega, dobro urejevanega strokovnega glasila.

O tej zadevi se je že na prvem slovenskem stenografskem shodu v Žalcu dne 13. vel. srpana 1899 leta mnogo govorilo in ukrepalo ter konečno sklenilo, da se ima naslednje leto (1900) vršiti ustanovni shod slov. stenografskega društva v Ljubljani. Radi nepričakovanih ovir pa se je ta shod moral odložiti za nedoločen čas

Vzroka iskati nam je v prepozni rešitvi graškemu namestništvu (?) v potrdilo predloženih društvih pravil, kojih sestavo je vsled sklepa na I. slov. sten. shodu v Žalcu zborujočih stenografov imel preskrbeti začasno izvoljeni odbor. — V osnutku jih je že o priliki omenjenega zborovanja prečital g. prof. Bezenšek, kot sklicatelj stenografskega shoda. Takrat navzoči slov. stenografi so je sprejeli na to v celotnem obsegu brez vsacega ugovora. V bistvu sicer docela neizpremenjena, pač pa pozneje še nekoliko spopolnjena društvena pravila predložila so se c. kr. deželnemu namestništvu v Gradec (iz katerega vzroka v Gradec, to nam je zagonetka, radi česar to svojevoljno postopanje najodločneje obsojamo!) v potrjenje. — Pravila so bila stoprav z naredbo od 31. vel. srpana 1900 št. 29.403 odobrena, torej za sklicanje shoda v letu 1900 vsekako prepozno.

Vže na prvem stenografskem zborovanju izrekla se je soglasno želja, naj počne društvo po ustanovnem shodu v Ljubljani brez nadaljnega odlašanja izdajati svoje strokovno glasilo, ki naj združuje vse slovenske stenografe v harmonični celoti. Mnenja o tej nameri so se v obče strinjala, izvzemši nekoje ugovore od strani odposlancev »Hrvatskega stenografskega društva« v Zagrebu, ki so istotako prisostvovali zborovanju. Njihova trditev, da slovenskemu stenografskemu društvu z izdavanjem samoslovenskega strokovnega lista nikakor ni zagotovljen obstanek, zavračala se je odločno od zbranih stenografov, ker so smatrali to misel kot lahko izpeljivo.

Isto povdarjamo i danes, ker ni dvojbe, da bi društvo propadlo in list prenehal izhajati. Ako oni Slovenci, ki so bili nekoč naročniki »Jugoslovanskega Stenografa«, v kojem pa je bil slovenskim stenografskim razpravam in člankom odmerjen vrlo skromen prostorček, pomnoženi z novimi udi in mlajšimi močmi izpolnijo svoje dolžnosti, zagotovljen je obstanek društvu kakor listu.

Odveč pa bi bilo zahtevati, da bi v Zagrebu mesečno po enkrat izhajajoči »Stenograf« moral v svoji itak skromni obliki slovenskim stenografskim interesom na škodo hrvatskim posvečevati več pozornosti. Sedanje hrvatsko glasilo bi bilo treba mnogo povečati, ako bi hotelo vsaj deloma ustrezati stenografskim težnjam obeh narodnosti, V svoji sedanji obliki in pri svojem pičlem obsegu slovenskih sestavkov pa imenovano glasilo nikakor ni zmožno probujati slovenske stenografske kroge ter vspešno širiti stenografske ideje med Slovenci. Iz teh razlogov smatrati je na prvem slovenskem stenografskem shodu stavljeni predlog profesorja Vambergerja glede združitve obeh narodnosti na polji stenografije v skupnem

glasilu kot nepriporočljivo in sploh kot ne izpeljivo z ozirom na obstoječe razmere.

Društveno delovanje pa utegne stoprav tedaj postati plodonosno, kadar se odločijo Slovenci za prevod, s kojega pomočjo bi bilo možno pospešiti tudi jednotni razvoj slovenske stenografije.

Temeljito sestavljena in priročna učna knjiga bila bi torej poglavitni pogoj k osredotočju društvenega delovanja.

Ne bo nam težko premagati eventualnih pri snovanju društva nastalih ovir, ako pomislimo, da je navdušenost za slovensko stenografijo zlasti mej našo mladino že izza Taušekovih in Hafnerjevih časov toli globoko ukoreninjena kot pri malokaterem slovanskem narodu. — Slovenec je itak že rojen stenograf; saj so bili baš Slovenci buditelji in širitelji stenografske ideje na slovanskem jugu. — Naši Magdiči, Bezenški in Novaki ustvarili so kot Slovenci prevode vsem jugoslovanskim rodovom. Dvomimo, da li bi se bila stenografija brez slovenskih stenografskih voditeljev in učiteljev udomačila v Hrvatih, Bolgarih in Srbih. Če pa se ponašajo Hrvati in Bolgari kot učenci Slovencev v stenografski stroki s svojima stenografskima društvoma, s svojima strokovnima glasiloma, toliko opravičenejše smemo Slovenci zastopati zahteve glede njih ustanovitve. Društvu kakor tudi listu je pa že vsled znane trudoljubnosti, požrtvovalnosti in agilnosti mlajših moči zasigurano obstoj.

Odvračati od sebe take naklepe, reklo bi se pač vedoma izpodkopavati ugled našim stenografom in zapostavljati same sebe. Slovenci moramo pri snovanju stenografskega društva in glasila zavzemati samostojno stališče brez vsake primesi tujega vpliva, ako hočemo kaj trajnega doseči v lastno korist. Zato pa vnovič pozivljamo slovenske stenografe, naj ne odnehajo zahtevati izdavanje prepotrebnega stenografskega glasila, dokler se to ne uresniči.

Stenografsko društvo imamo sicer, toda ono do sedaj ni dalo še nikakega sledu življenja od sebe. To je tudi povsem naravno! Saj slična strokovna društva sama na sebi niso pri najboljši volji v stanu vzdrževati koncentracijejo, kamo li še zboljšati razmere. Ona reprezentuje k večjemu telo brez rok, manjka jim življenjske sile in opore — glasila. Stenografski list pa istotako brez društva ne more izhajati ali vsaj sijajno ne uspevati. Društvo kakor list izpopolnjujeta in potrebujeta drug druzega, torej sama zase ne moreta uspevati. V potrdilo navedenega dejstva služi naj samo sledeči primer: Hrvatsko stenografsko društvo, ustanovljeno leta 1882 v Zagrebu, tudi ni moglo samo za se procvitati, marveč je v životarjenju stoprav s pričetjem izdavanja strokovnega lista leta 1891 storilo konec. — Ista osoda utegne doleteti i nas Slovence, ako pravočasno ne bomo upoštevali dobro, premišljenih nasvetov pojedincev našega stenografskega naraščaja.

Kakor vsakemu novoustanovljenemu podjetju, tako so tudi komaj vzniklemu slovenskemu stenografskemu društvu v početku prisojene razne sporadično se pojavljajoče neprilike. Odborova naloga bode torej odstraniti zapreke, izjednačiti razlike in zatreti nasprotja Najsvetejša dolžnost društvenikov pa obstojaj v vsestranski podpori društva po njihovih močeh. (Konec prih.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. junija.

Štajerski dež. zbor je dobil predlog, naj se osnuje deželna zavarovalnica za živino.

»Glas Naroda« — tednik. Neodvisno glasilo hrvatskega delavstva, vrlo urejevani »Glas Naroda« postane s 6. julijem tednik. S tem je krščansko misleče hrvatsko delavstvo storilo važen korak naprej in je upati, da najde pri svojem koraku tudi podporo mej Slovenci. Vsem našim društvom najtopleje priporočamo, da se naroče na ta hrvatski tednik, kajti prav je, da se v naših društvih poznajo tudi hrvatske razmere. Priporočamo »Glas Naroda« tudi ostalim našim somišljenikom v krepko podporo. »Glas Naroda« bode veljal kot tednik za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone. Naročnina naj se pošilja Preradovićeva ulica št. 29. »Glas Naroda« bode imel tudi slovenski pisan oddelek iz slovenskih krajev. Prijateljske slovenske liste prosimo, naj to beležko ponatisnejo in tudi svojim čitateljem priporoče »Glas Naroda«.

Goriški deželni zbor. »Šolskemu domu« v Gorici je včeraj v goriškem deželnem zboru deželni odbor predlagal 1000 K letne podpore. Zadeva se je odkazala finančnemu odseku. — V isti seji se je izvolil odbor za preiskavanje razmer na gimnaziji in realki

Ljudsko štetje v Trstu. Dolgo časa je bilo treba čakati, da so na tržaškem magistratu razglasili izid ljudskega štetja. Sedaj se javlja, da šteje Trst z okolico 181.000 prebivalcev skupno z mornarji in vojaki. Laških podanikov so našteli 20.000, Nemcev 7000. Število Slovanov uradne brzojavke natančno ne povedo, vendar trdijo, da je število Slovanov ostalo skoro jednako številu prejšnjih let. To kaže, da je moralo število Slovanov v Trstu jako narasti, ako se kljub »izrednim sredstvom« ni moglo znatno znižati njihovega števila!

Gradec in Maribor. Ljudsko štetje v Gradcu »izkazuje« 121.622 Nemcev, samo 1430 Slovencev, 215 Lahov, 212 Čehov, 58 Mažarov in malo število drugih narodnostij. „Občevalni jezik" je v Gradcu umoril desettisoče Slovencev! Manj zadovoljni so Nemci z ljudskim štetjem v Mariboru. Ondi se je število Slovencev od zadnjega ljudskega štetja skoro podvojilo. Nemcev so našteli 19.293, Slovencev 4062, 47 Lahov in 26 Čehov. Ako bi bilo ljudsko štetje tako, kakeršno bi moralo biti, bi Nemci bili še nezadovoljnejši. Število Slovencev v Mariboru bi se početvorilo.

Spomin na Custozzo. V spomin na bitko pri Custozzi je imel naš domači polk predvčerajšnjim v Celovcu mirozov in včeraj slovesno službo božjo.

Konec „strašnega tolovajstva«. Poročalo se je, da je bil štajerski jurist Zabukovšek, ki draži slovenske kmete po Štajerskem, namestu da bi reorganizacijsko delo pričel pri sebi in dokončal svoje študije, 12 maja v Dramljah natepen, ko so se kmetje naveličali njegovih teorij. Vsi liberalni listi so imeli dolga poročila, kako strašno tolovajstvo se je zgodilo v Dramljah, in prav strašno je bilo brati, kako je moral Zabukovšek bežati pred razljučenimi kmeti. Pred okrajnim sodiščem v Celju je bila v tej zadevi v soboto obravnava proti 9 obtožencem. Kako strašno »tolovajstvo« je moralo biti v Dramljah, kaže konec obravnave. Osem obtožencev je bilo oprošćenih, obsojen je bil samo jeden na 10 dni zapora. Sedaj ima svet priliko smejati se — »drameljskemu tolovajstvu«.

Pokopali so preteklo soboto na Ribu vrlega somišljenika našega in borilca za katoliško narodna načela župana turjaške občine posestnika Alojzija Vdoviča. Svetila mu večna luč!

V obrtno nadaljevalni šoli v Št Vidu nad Ljubljano je bila tudi letos koncem šolskega leta (o Binkoštih) razstava risarskih izdelkov Razstavljenih je bilo iz I. tečaja (učitelj A. Lenarčič) 200, iz II. tečaja (učitelj V. Jaklič) pa 98 listov iz prostoročnega, geometričnega, konštrukcijskega, projekcijskega in strokovnega risanja. Ravno toliko listov je bilo pa še v mapah strokovnjakom na razpolaganje, ker je bil prostor premajhen, da bi se bili mogli razstaviti. Zanimali so najbolj detajli t. j. v naravni velikosti risani mizarski, ključarski in kamnoseški objekti. To razstavo je obiskalo veliko domačega občinstva. A tudi iz Ljubljane in drugih krajev so prišli odličnjaki, strokovnjaki in učitelji obrtno nadaljevalnih šol ogledat si zanimivo razstavo. Ta šola ima (razun ljubljanske na c. kr. realki) največ učencev izmed vseh v deželi. Vpisalo se je namreč v prip. tečaj 70 učencev, ostalo koncem leta 59, v I. tečaj 39 učencev, ostalo koncem leta 32, in v II. tečaj 39 učencev, ostalo koncem leta 32 skupaj 148 učencev, ostalo koncem leta 123. Obisk šole je bil razmerno dober, ko je bilo povprečno 87% učencev vselej v šoli. Napredek je bil pa: v prip. tečaju izmed 59 učencev 32 sposobnih, v I. tečaju izmed 32 učencev 27 sposobnih in v II. tečaju izmed 32 učencev 32 sposobnih, skupaj izmed 123 učencev 91 sposobnih. Napredek v pripravljalnem tečaju ni posebno ugoden, ker pridejo vanj učenci od vseh vetrov in med njimi tudi nekaj analfabetov. V II tečaju je vštetih tudi 14 prostovoljcev t. j. takih, ki po predpisanem dovršenju šole zaradi risanja še hodijo vanjo. Pristavimo naj še, da je bilo izmed 148 vpisanih učencev 113 mizarjev, 8 kamnosekov, 6 ključarjev, 6 čevljarjev, 4 krojači, 3 kleparji, 3 tesarji, 2 kovača, 1 kolar, 1 sedlar in 1 rezbar.

Elektriško razsvetljavo v Tržiču so otvorili v nedeljo. Tržič razsvetljuje 5 obločnic in 50 elektriških svetilk.

Tovarni na Savi in Javorniku, last industrijske družbe, se razširite.

Ljubljanske novice. Najden star mozaik. Danes zjutraj je našel vrtnar g. Luka Tomšič, ko je kopal na svojem vrtu ob Erjavčevi cesti približno 1 m. globoko pod zemljo, krasna tla iz mozaika. Trdi se, da je bilo ondi rimsko kopališče. G Tomšič odkopuje dalje. — Skladivom je pridrl danes zjutraj delavec Jožef Nachtigall, stanujoč v Korunovih ulicah štev. 5, v stanovanje Štefana Fariča v Jahalnih ulicah štev. 11 ter se je pričel kregati s Faričem ter naposled Fariča s kladivom udaril po glavi. Nachtigall je bil aretovan. — Arestant je ušel od dela pri deželnem dvorcu. Ker je v arestantovski obleki neprijetno hoditi po svetu, je ukradel klobuk in suknjo.

Svojo ženo umoril je v Trstu 62-letni delavec iz Kopra Valentin Romano. Ženi, ki je stara 60 let, je zadal tri sunke z bodalom. Jeden sunek je ženo zadel v srce. Žena je bila na mestu mrtva. Mož je mislil, da ga žena vara.

Starka skočila skozi okno. V Trstu je skočila skozi okno 65letna Alojzija Benardon. Ostala je na mestu mrtva.

* * *

Naš cesar v nevarnosti? Silno razburjenje je povzročil nek dogodek ob zadnjem bivanju našega cesarja v Budimpešti. K vozu cesarjevemu je skočil nek mož in vrgel neko stvar v cesarjev voz. Policija je skočila na moža v mislih, da ima pred seboj anarhista. Toda skoro se je pojasnila zadeva. Dotični mož je bil baron Wallburg, sin iz morganatičnega zakona že umrlega nadvojvode Ernsta. Vrgel je v cesarjev voz prošnjo, v kateri slika, v kako beden položaj je prišel, in prosi cesarja pomoči. Baron Wallburg je dobil sedaj z Dunaja 2000 K, da pokrije najnujnejše potrebščine, na mesec dobi 200 K in za njegove otroke se bode primerno skrbelo.

Brzojavni in telefonski promet meseca maja 1901 Na c. kr. brzojavnih postajah tržaškega poštnega ravnateljstva bilo je meseca maja 1901 in sicer na Primorskem 284.459 brzojavk, od teh jih odpada na Trst sam 231.927 in na Kranjsko 37.777. V interurbanem telefonskem prometu bilo je v istej dobi: v Trstu 2430 pogovorov, v Opatiji 537, v Pulju 151, v Ljubljani 272. V lokalnem prometu govorilo se je: v Trstu 320.000 krat, v Pulju 6935, v Gorici 5425, v Opatiji 2763 in v Ljubljani 21.710 krat.

Pisatelj in igralci. V Budimpešti so v Kis Faludyer gledališču igrali predvčerajšnjim prvič novo delo pisatelja Valka. Občinstvo je koncem predstave poklicalo pisatelja na oder. Pisatelj se je občinstvu pokazal in spustil na občinstvo govor, v katerem je neusmiljeno raztrgal slabe predstavljalce. Igralci in vodja gledališča so protestirali in so skočili na govornika. Valko se je pred jeznimi igralci rešil s tem, da je z odra skočil v parter.

Aparat za ubijanje živine imajo v Pragi. Aparat se nastavi živini na glavo in strel, ki velja 15 vin., živino takoj usmrti. Ta aparat je že precej star in so ž njim poskušali že pred leti po raznih krajih, a v navado ni prišel.

600 rešilnih svetinj je razdelil turški sultan gasilcem, ki so pogasili njegov harem.

Pariški izvoščeki pripravljajo veliko stavko. Izvoščeki zahtevajo večji zaslužek od družb, katere imajo v rokah vožnje 150 voznikov že stavka, 250 jih stopi te dni v stavko, potem pa se prične splošna stavka, ako družbe ne povišajo voznikom plače.

Staro mater umoril. V Stammheimu v Šleziji so zaprli 15letnega dečka, ki je umoril svojo 80letno staro mater.

Čitalnica za kaznjence Do take humanitarne naprave se v Evropi še nismo povspeli, v državni kaznilnici v Jolietu je pa za gg. kaznjence prirejena tudi čitalnica, in kaznjencem je dovoljeno čitati najrazličnejše časopise.

Samomor 74 letnega zdravnika. Na Dunaju se je na poseben način usmrtil zdravnik dvornih gledališč dr. Friderih Much. Šel je v kopališče, naročil si gorko kopelj ter si v kopeli potisnil bodalo v srce. Mucha so dobili mrtvega v krvavi vodi.

Velikanska eksplozija. V Pattersonu so se pripravljali na slavlje neodvisnosti. Pripravili so velikansk umeten ogenj, ki je pa pred slavnostjo eksplodiral. 20 oseb je bilo mrtvih, 45 ranjenih, tri hiše so se popolnoma razrušile.

Novo Sienkiewiczevo delo. Slavni poljski romanopisec Sienkiewicz piše sedaj nov historijski roman pod naslovom „Sobieski!"

Ruska ekspedicija na severni tečaj. 20. t. m. je odpotovala iz Tromsa ruska polarna ekspedicija na parobrodu ledolomu „Jermak" pod vodstvom podadmirala Marakova. Potovanje bo trajalo pet mesecev.

300 ljudij utonilo. V Pocahantas v Virginiji se je podrl nasip. Voda je udarila preko razdrtega nasipa in razdrla hiše. Nesreča se je zgodila o polunoči, ko so ljudje spali. 300 ljudij je utonilo Tudi v bližnje mesto Elkorn je pridrla voda in mesto poplavila.

Nesreča v bolnici. V bolnici v Pisi se je podrl strop v ženskem oddelku. Nekaj paznikov je bilo ranjenih, bolnikom se pa ni nič žalega zgodilo. Zmešnjava je bila velika.

Velik požar. V Jarnowo, okraj Nižni Nowgorod je pogorelo 180 hiš. Duhovnik je pri rešilnih delih si upal predaleč v ogenj ter je zgorel.

Fonograf na političnem zborovanju. V Antwerpenu je bil sklican te dni socijalistiški shod, za katerega je bil napovedan govor socijalističkega vodje Fabrija. Res je Fabri na tem shodu govoril, dasi se je mudil ob istem času na Holandskem. Sodrugi so postavili pred zborovalce fonograf in iz fonografa so čuli sodrugi govor svojega vodje.

Slep dijak medicine je dokončal nedavno v Čikagi svoje študije. Z razvitim svojim sluhom in tipom čudovito hitro in prav spozna bolezen in prorokujejo mu, da postane celo specijalist v spoznanju bolezni. Tudi v Draždanih živi ugleden slep zdravnik dr. pl. Ehrenstein, ki je bil že kot dijak slep.

Železna peč — samomorilka. Delavec Bellot v Parizu je stanoval pri neki vdovi, ki njegove pijanosti ni mogla prenašati. Vdova je sklenila, da se Bellota na vsak način iznebi. Ko je Bellot zopet prišel pijan domov in zaspal, je vzela vdova vrv in spustila vrv preko odprtine nad Belletovo posteljo na Bellota ter mu vrv zavezala okolu vratu. Potem je vdova zopet šla k odprtini ter pričela vleči za vrv, meneč, da bo s tem Bellota obesila in da se Bellot v pijanosti ne bo nič zavedel. Bellot pa se je zbudil, oprostil se vrvi in namestu sebe privezal na vrv — železno peč. Vdova je vlekla vrv in ko je mislila, da Bellot že dosti visoko in dovolj dolgo visi, pritrdila je vrv ter je pričela vpiti, da se je Bellot obesil. Sosedje so prihiteli, a kako so skupno z vdovo debelo gledali, ko ni bil obešen Bellot, ampak železna peč. Bellot je vdovo za to prijaznost neusmiljeno pretepel.

Nosorog in influenca. Nosorog v parku Schönabrunn je dobil influenco. Žival je vsak dan zdravnik obiskoval. Vsak dan je nosorog, da se pozdravi, izpil pet litrov kameličnega čaja in več litrov drugih zdravilnih tekočin. Ni čuda, da je ob toliki množici zdravil rinoceros prepodil influenco.

Rosbery o Nemčiji. V najnovejšem zvezku angleškega časnika „Fortnighttly Review" napisal je Kalhas (to je pisateljsko ime bivšega angleškega ministerskega predsednika lorda Rosberya) članek pod naslovom „Nemčija bode propadla"; v članku se govori o položaju in bodočnosti nemške države. Pisatelj dokazuje, da položaj Nemčije ni tako sijajen, kakor se sploh misli, in da vse sovraštvo med Rusijo in Anglijo more jenjati in da Nemčija more v kratkem priti v neprijetno dotiko z Rusijo na Balkanu ali v Aziji. Nemci, pravi pisatelj, niso nikjer priljubljeni. Zjedinjene ameriške države so si zavoljo tega oskrbele vojne ladje, da bi zaprle južno Ameriko pred Nemčijo. Francija jedva čaka, da bi se znosila nad Nemčijo. Rusija nerada gleda, kako raste nemški vplivi na Kitajskem, posebno v Carigradu — zlasti bagdadska železnica vznemirja Rusijo. Rusija čaka in črti! pravi Rosbery. Angleška dobro ve, da je njen največji sovražnik — Nemčija. Avstrija in Italija se bojita ne samo pangermanizma, ampak tudi one gospodarske vojske, katero Nemčija vodi proti celi Evropi! — Da Nemčija propada, dokazuje Rosbery tudi s temle: Na Kitajskem se je pokazalo, da organizacija nemškega vojaštva ni tako izvrstna, kakor se je mislilo. Od l. 1870. se je gledalo na nemško vojaštvo kakor na kakšen čudež — sedaj pa je drugače. — Neprestani društveni in politični škandali v Nemčiji tudi dokazujejo njeno propadanje". (Baš te dni so zaprli v Achenu svetnika Schnemana zbok gnjusnih zločinov proti nravnosti. In pred nedavnim je bil takšen slučaj v Berolinu, Lipskem, Kolinu in Štutgardu. V kratki dobi lepa vrsta najgnusnejših zločinov »širiteljev omike«. Op. ured.)

Laško brigantstvo je sedaj v poletnih dnevih sosebno v Siciliji zopet pričelo cvesti. Roparji imajo sedaj mnogo dela, ko prihajajo v letovišča na deželo bogati ljudje. V siciliški provinci Marsala so roparji napadli vilo bogataša Passalacqua, umorili služabništvo in bogatinu uropali edinega sina. Passalacqua proti roparjem ni mogel z orožništvom nič opraviti, moral je odposlati na določen kraj roparjem 10.000 lir, potem je pa dobil sina nazaj. Posestniku Alagua so roparji poslali pismo, da jim mora poslati denar, sicer razrušijo njegovo hišo. Alagna se je zanašal na trdnost svoje hiše, povabil je k sebi prijatelje ter se z njimi zabarikadiral v hiši, roparji so pa pod hišo izkopali rove ter hišo razstrelili v zrak.

Petletna morivka. V Št. Mihaelu na Saškem je 21. t. m. petletna Erna Weisser z nožem umorila svojega osem mesecev starega bratca.

Anarhisti svojemu izdajalcu. Iz New Yorka poročajo angleškemu listu »Morning Leader“, da so ondotni anarhisti z razbeljenim železom ožgali svojega sodruga italijanskega podanika Antona Reppo, ker je bil na sumu, da je italijanskemu konzulu razkril neke tajne anarhistiške sklepe. Pretečeno nedeljo se je podala večja družba anarhistov na izlet, med temi je bil tudi Reppo; ko so bili na nekem samotnem kraju, je več anarhistov prijelo Reppoa in mu zamašilo usta, da ni mogel upiti, med tem je pristopil eden anarhistov in mu pritisnil v dlan desne roke z razbeljenim železom nek posebni znak, po katerem bode vsem anarhistom poznan kot izdajalec.

Kneippanja ne razume. V Moskvi je nekaj tako navdušenih pristašev Kneippovega zdravljenja, da letajo po ulicah bosi. Čudno je gledati fino oblečene gospode po ulicah hoditi bose. Posebno čudno pa se je to zdelo neki stari ženici z dežele, ko je te dni srečala na ulici bosega gospoda. Ženica ni razumela Kneippovega zdravljenja, zato se ji je gospod v srce zasmilil. Lepo obleko ima, mislila si je ženica, gotovo mu je za čevlje zmanjkalo denarja. Pristopila je k gospodu, posegla v žep in mu dala pet kopejk, češ, naj si gre gospod še čevlje kupit. Gospod je ženici pojasnjeval zmoto, a ženica ga ni hotela razumeti in na noben način ni hotela vzeti nazaj denarja.

Jetični ne več v Ameriko. Iz New Yorka se poroča: Naselbinska oblast je določila, da se ne bodo smeli poslej več izkrcati oni, ki imajo znake sušice ali jetike na sebi. Doslej se na to ni pazilo in le zelo bolne so vračali nazaj. Poslej bodo v tem oziru večje sitnosti in zdravniške preiskave bodo pred naselbinsko oblastjo mnogo natančnejše, kar bo povzročalo nove sitnosti. To bo tudi prisililo različne parobrodne družbe, da bodo potnike zdravniško preiskovale, predno jih bodo vsprejemale za prevožnje.

Učna stolica za kitajski jezik, literaturo in šege se ustanovi, kakor se poroča iz New-Yorka, na Columbia vseučilišču. Neznan dobrotnik je za ustanovitev te stolice daroval 400.000 kron ter je utemeljil potrebo ustanovitve take stolice z rastočim prometom mej Kitajsko in ameriškimi združenimi državami.

Holandski konji za Angleže. Na holandskih trgih znana trgovca s konji Hubloth in Levy sta z angleško vlado sklenila pogodbo, da ji za Transvaal preskrbita 4000 konj. Hubloth in Levy sta že mej Burom sorodnimi Holandci in mej njimi pridno nakupujeta konje za — Angleže. Za Transvaal namenjen konj mora biti 5 do 12 let star, okolu 1·52 do 1·58 m. visok, in ne sme veljati več nego 350 gld. To je baje nasledek velikanskega protestnega shoda proti Angležem. Takrat so Holandci na shodu bobnali na svoje sorodstvo z Buri, sedaj pa bodo Buri od Angležev napadeni s — holandskim materijalom.

Darovi.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 1. do 21. junija poslali prispevkov p. n. gospoda in korporacije: Upravništvo »Slov. Nar.« 135·81 K, uredništvo »Slovenca« 42 K, upravništvo »Domovine« 12 K, podružnica v Žalcu 40 K, podružnica za Slovenji Gradec dar duhovnikov pri konferenci v Starem trgu 12·40 K, posojilnica v Polhovem Gradcu 20 K, prof. dr. Iv. Svetina dar povodom sv. maše na Rožniku za srečno maturo 20 K, kapl. K. Presker v Pišecah dar izletnikov s Sv. Gor pri Št. Petru na Štajarskem 4·20 K, Fr. Konšek v Trojanah iz nabiralnika 6 K, učiteljica Iv. Velepič v Št. Petru na Krasu kazen 1·44 K, Ant. Mežan na Igu iz nabiralnika 2 K. — Pripomnja: Meseca maja je bilo dohodkov 1769·41 K, stroškov pa 2528·13 K; od 1. do 21. junija znašajo dohodki 295·85 K, brez dvombenih stroškov meseca junija pa bo 1662·50 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Praga, 25. junija. Župan Srb bode odlikovan s komturnim križcem Franc Jožefovega reda.

Praga, 25. junija. Ustavoverno češko veleposestvo, ki sedaj ni zastopano v češkem dež. zboru, odgovori na predlog posl. Buquoy glede premembe volivnega reda za veleposestniško skupino z izjavo, ki se objavi jutri.

Dunaj, 25. junija. (C. B.) Zunanji minister grof Goluhovski je odpotoval v Lvov k odkritju spomenika svojega očeta.

Linc, 25. junija. V deželnem zboru je vložil deželni odbor poročilo radi prepovedi borzne termino kupčije s poljskimi pridelki.

Bolzan, 25. junija. Izgredi proti vojaštvu se ponavljajo odkar je nek častnik nekega civilista ranil na cesti. Včeraj je na stotine oseb zvižgalo pred vojašnico. Polkovnik je častnikom naročil, naj hodijo po mestu samo v civilnih oblekah. Orožniki krožijo po mestu.

Zofija, 25. junija. Sest članov macedonskega odbora, mej njimi predsednika Davidova so izpustili iz preiskovalnega zapora. V zaporu so sedaj še štirje, mej njimi Sarafov.

London, 25. junija. V tukajšnjih diplomatičnih krogih se s skrbjo pričakuje sestanka nemškega in ruskega carja, ker se misli, da je mej Nemčijo in Rusijo nek dogovor glede Kine, ki bode na tem sestanku definitivno rešen.

Berolin, 25. junija. Tu se vrše pogajanja glede vsprejema predsednika Krügerja pri nemškem cesarju.

London, 25. junija. O izidu boja pri Waterkloofu ve vojni urad dosedaj samo to, da je bil angleški vodja Spandan smrtno ranjen.

Dunaj, 25. junija. Po odhodu vojnih ladij „Cesarica Elizabeta“ in „Zenta“ v domovino ostaneta v kitajskih vodah še ladiji „Marija Terezija“ in „Aspern“ s 100 možmi.

London, 25. junija. Iz Pekina poročajo 23. t. m., da je ruski poslanik naznanil kitajskim pooblaščencem, da se obnove pogajanja glede odhoda ruskih vojakov iz Mandžurije, ko bo podpisana pogodba glede odškodnine.

Umrli so:

21. junija. Ivan Spigel, kolarja sin, 2 leti, Krojaške ulice 4, brochitis capill. — Konrad Schwarz, poslovodje sin, 2 dni, Resljeva cesta 25, asphyxie.

22. junija. Alojzij Gaberšek, gostilničarja sin, 10 ur, Pred igriščem 1, življenjska slabost. — Marija Sušnik, kovača žena, 52 let, Dolenjska cesta 13, jetika.

23. junija. Josip Lasetzky, krojač, 65 let, Dunajska cesta 9, plučni emphysem. — Neža Križman, gostija, 68 let, Karlovska cesta 7, mrtvoud v črevah. — Ivan Križnik, delavec, 37 let, Radeckega cesta 11, dementia aquisita tubercul pulm.

24. junija. Ivan Gogola, notar, 51 let, Rimska cesta 13 otrpnenje srca.

V bolnišnici:

20. junija. Alojzij Hiris, mizarski vajenec, 18 let, jetika.

21. junija. Luka Malavašič, gostač, 67 let, carcinoma ventriculi.

Žitne cene

dné 24. junija 1901.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za junij	K 8·10	do	8·15
„ „ jesen	„ 8·35	„	8·36
Rž za junij	„ 7·90	„	7·95
„ „ jesen	„ 7·24	„	7·25
Turšica za junij	„ 5·59	„	5·61
„ „ julij-avgust	„ 5·62	„	5·63
„ „ september-oktober	„ 5·80	„	5·80
Oves za julij	„ —	„	—
„ „ jesen	„ 6·66	„	6·67

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	„ 8·13	„	8·14
Rž za oktober	„ 6·83	„	6·84
Oves za oktober	„ 5·33	„	5·34
Koruza za junij	„ 5·11	„	5·13
„ „ julij	„ 5·38	„	5·39

(Effektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 7·95	do	8·50
„ južne žel.	„ —	„	—
Rž „ „	„ 7·65	„	7·90
Ječmen „ „	„ —	„	—
„ ob Tisi	„ —	„	—
Koruza ogerska	„ 5·70	„	5·80
Činkvant „	„ 6·80	„	7·20
Oves srednji	„ 7·95	„	8·10
Fižol	„ 8·00	„	10·00

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m, srednji zračni tlak 736·0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celzija	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
24	9 zveč.	735·3	21·6	brezv.	jasno	
25	7. zjutr.	737·6	18·6	brezvetr.	jasno	0·0
	2. popol.	739·1	23·2	sr. jvzh	del. jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 23·0 normale: 18·7

Luskinasto-oklopna barva

je uporabljiva za okrasje, preprečuje rjo, daje lep kovinasti lesk. Sosebno priporočljiva za prevlako predmetov, kateri trpé vsled vremena, n. pr. mostovi, železne konstrukcije, konstrukcije pod vodami, vrtne ograje, strešice nad prodajalnicami, shrambice za plinove zvončke, železne predmete sploh itd. Edina prodaja za Kranjsko pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Frančiškanske ulice. — Vnanja naročila proti povzetju.

Vzorci na zahtevo zastonj. 228 4 12–12

Takoj se sprejmejo dobro izurjene

šivilje

v Ljubljani, Streliške ulice 10 634 1-1

Vožnjekarte in tovorni listi v AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiedenergürtel 20,

ali pa 127 25–20

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Hiša v Mengšu

je na prodaj v jako lepem kraji in v dobrem stanu. Zraven je 6 oralov polja in 3 orale gozda. Posestvo je pripravno za vsaki obrt in tudi za gostilno. 631 3–1

Več pové g. **Josip Mentoni**, kolarski mojster v Ljubljani, blizo elektrarne.

363 39–11

Prodá se

iz proste roke

lepa hiša

v Borovnici

v kateri se nahaja večletna trgovina z različnim blagom. Zraven hiše je **lep vrt**.

Več pové lastnik **Franc Verbič** v Borovnici. 614 3–3

Ustanovljeno leta 1870.

Izdelovalnica perila za gospode, dame in otroke

Izgotovitev oprav za novorojence.

le iz blaga od **B. Schroll-a, Graumann-a** in **Siegel-a**.

Nikako manjvredno tovarniško, marveč najskrbneje domače delo.

Za izborno delo in najreelnejo postrežbo jamči tvrdka

C. J. Hamann, Ljubljana,

Mestni trg štev. 8,

Založnik perila raznih c. in kr. častniških uniform. zavodov.

Tu je v zalogi **originalno dr. Gustav Jägerjevo volneno perilo**, vsake vrste **kopalno perilo, Pless-ovi, Hückel-ovi, Pichler-jevi klobuki iz dlake in lodna**, najboljše v **žokih, nogovicah, kravatah, modercih** in **žepnih robcih**, razno drugo **modno** in **pleteno blago** za g spode, dame in otroke itd. itd

Lastna izdelovalnica predpasnikov, bluz, spodnjih kril, jutranjih in spalnih sukenj itd.

Cene so v primeri z dobroto blaga **brez konkurence.**

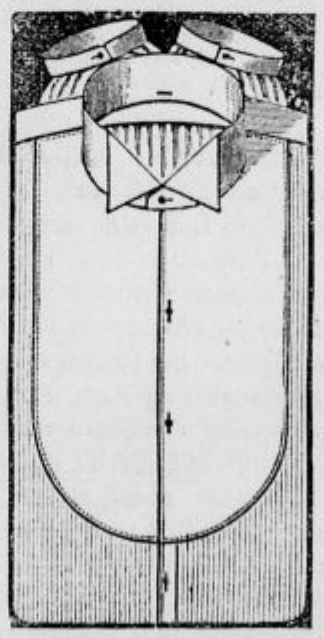

Prevzema izgotovitev celih oprav za neveste.

Ko bi se pripetilo, da bi kupec bil nezadovoljen s kakim pri meni kupljenim blagom, ga rad zamenjam ali pa na zahtevo vrnem denar. 1092 26–11

Dunajska borza.

Dné 24. junija.

Skupni državni dolg v notah	98·30
Skupni državni dolg v srebru	98·15
Avstrijska zlata renta 4%	117·90
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	95·75
Ogerska zlata renta 4%	117·90
Ogerska kronska renta 4%, 200	93·05
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1668·—
Kreditne delnice, 160 gld.	660·—
London vista	239·60
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	117·32
20 mark	23·46
20 frankov (napoleondor)	19·03
Italijanski bankovci	90·65
C. kr. cekini	11·31

Dné 24 junija.

3·2% državne srečke l. 1854 250 gld.	180·—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	171·—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	208·—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95·—
Tisine srečke 4%, 100 gld.	145·—
Dunavske vravnavne srečke 5%	258·—
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	105·50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94·25
Prijoritetne obveznice državne železnice	425·25
„ „ južne železnice 3%	343·—
„ „ južne železnice 5%	122·20
„ „ dolenjskih železnic 4%	—·—
Kreditne srečke, 100 gld.	396·—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	405·—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	49·50
Ogerskega „ „ „ 5 „	24·75
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	16·60
Rudolfove srečke, 10 gld.	58·—
Salmove srečke, 40 gld.	200·—
St. Genóis srečke, 40 gld.	234·—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	395·—
Ljubljanske srečke	60·—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	277·—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st v.	5970·—
Akcije tržaškega Lloyda 500 gld.	881·—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	101·—
Splošna avstrijska stavbinska družba	158·—
Montanska družba avstr. plan.	452·25
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	440·—
Papirnih rubljev 100	252·75

Nakup in prodaja vsakovrstnih **državnih papirjev, srečk, denarjev** itd. **Zavarovanja** za zgube pri **žrebanjih**, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev **naročil na borzi.**

Menjarnica delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svéti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih glavnic.**

Izdajatelj: Dr. Evgen Lampe. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoliške Tiskarne v Ljubljani.